

3.16. Mikroyrittäjät rakentavat itse digitaalisen kilpailukykyensä

Paula Launonen
syyskuu 2022

Yrityksen digitalous -hanke on kohtaamispaikka, jossa yritykset, viranomaiset ja toimialajärjestöt yhdessä poistavat erityisesti pienyrityksille hankalia digitalisoitumisen esteitä. Verkkolasku, e-Kuitti ja standardoidut hankintasanomat ovat digitaalista pääomaa, jonka hyödyntäminen ei saa olla isoilla budjettimusekeilla varustettujen yritysten etuoikeus.

Samaan aikaan kun Euroopan komission heinäkuussa 2022 ilmestyneessä *Digital Economy and Society Index (DESI)* -vertailussa Suomen julkiset palvelut edustavat maanosan kirkkainta kärkeä, hyödyntää iso osa maamme yrityksistä heikosti älyteknologiaa.

”Miksi tilauksia, toimituksia, laskutuksia ja kirjanpitoa hoidetaan tehottomilla manuaalimenetelmillä, vaikka sovellusten kehittäjät kilvan tarjoavat ihmistyön tilalle automatisoituja prosesseja ja ketteriä teknologioita?”

Yrityksen digitalous -hankkeessa työ- ja elinkeinoministeriö haluaa vahvistaa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseen datan avulla niin, että vuonna 2030:

- Verkkolaskut, sähköiset kuitit ja muut yrityksen taloustiedot liikkuvat eri osapuolten välillä saumattomasti, automaattisesti, reaaliaikaisesti ja turvallisesti.
- Verkkolaskutus ja e-kuitit ovat arkea myös pienimmille yrityksille.
- Keskeiset liiketoimintatiedot, kuten tilaukset, toimitustiedot ja laskut, välittyvät automaattisesti yritysten välillä.
- Yritysten ei tarvitse käyttää erikseen aikaa viranomaisvelvoitteisiin: tiedot liikkuvat automaattisesti esimerkiksi verottajalle ja tilastointiin.
- Tarjolla on vain yhteentoimivia, helposti käytettäviä sovelluksia ja palveluja.

Hankejohtaja **Minna Rintalan** mukaan *Yrityksen digitalous* -hanke on kohtaamispaikka, jossa yritykset, viranomaistahot ja toimialajärjestöt yhdessä

avaavat erityisesti pienyritysten kohtaamia digitalisaation pullonkauloja.

1. Yrittäjä rakentaa itse tulevaisuutensa

Tarkoitus on avata syitä, miksi monissa yrityksissä muun muassa tilauksia, toimituksia, laskutuksia ja kirjanpitoa hoidetaan yhä tehottomilla manuaalimenetelmillä, vaikka sovellusten kehittäjät kilvan tarjoavat ihmistyön tilalle automatisoituja prosesseja ja ketteriä teknologioita.

– *Yrityksen digitalous* -hankkeessa yritysten kilpailukykyyn vaikuttavat eri tahot keskustelevat, kehittävät ja kokeilevat ratkaisuja yhdessä, Rintala kiteyttää.

Rintala kannustaa yrittäjiä vähintään seuraamaan tilannekatsauksia, ja vieläkin mieluummin keskustelijoiksi webinaareihin ja mukaan työryhmiin, joiden aiheita ovat muun muassa hankintasanomien standardointi, tilaus- ja toimitusprosessin sujuvuus, sekä e-Kuitti.

– Pelkästään hankintasanomien hallinta on yrittäjälle pääomaa, jonka arvoa ei voi liikaa korostaa. Kun yritys haluaa osallistua esimerkiksi julkisen hankinnan kilpailutukseen, tiedot on osattava kertoa määrämuodossa, Rintala huomauttaa.

2. Mikroyrittäjän viestinviejä

Mikroyrittäjä **Satu Wivolin** on vuodesta 2009 tuottanut yritysasiakkailleen tutkimuspalveluja kollegiaalisen verkostonsa voimin. Alusta asti hän sanoo pyrkiensä automatisoimaan liiketoiminnan rutiineja mahdollisimman laajasti.

– Automatisoimalla tuottamattomia työvaiheita pystyn keskittymään olennaiseen eli suunnitteluun, analysointiin ja tulosten summaamiseen. Kiitos tehokkaiden digitaalisten työkalujen, voin tarjota asiakkailleni vähintään yhtä kattavia palveluja kuin isot kilpailijani – todennäköisesti kuitenkin huomattavasti joustavammin ja ketterämmin.

Nyt Wivolin kuljettaa mikroyrittäjien viestikapulaa eteenpäin *Yrityksen digitalous* -hankkeessa.

3. Joustoa hinnoitteluun ja rajat auki

Wivolinin mielestä yksi epäkohta on palvelujen epäreilu hinnoittelu: pienet joutuvat usein maksamaan ratkaisuista saman hinnan kuin isot, moninkertaisesti vahvemmillä budjettimuskeilla varustetut yritykset.

– Tuntuu siltä, etteivät digitaalisten palvelujen kehittäjät ymmärrä pienten yritysten taloudellisia realiteetteja. Yksinyrittäjän it-kulut voivat olla tuhansia euroja vuodessa – ja ne juoksevat myös hiljaisina aikoina, jolloin kassaan ei tule rahaa. Sekin on hyvä muistaa, että meille pienille tulee myös välillisiä järjestelmäkustannuksia – muun muassa tilitoimistosta.

– Monet mikroyrittäjät tinkivät digitalisaation mahdollistamasta tehokkuudesta ja kilpailukyvyistä yksinkertaisesti siksi, että hyödylliset sovellukset ja palvelut muodostaisivat liian ison kuluerän, Wivolin kiteyttää.

Epäreilun hinnoittelun lisäksi yhteen sopimattomat ohjelmistot aiheuttavat kalliiksi käyvää päänsärkyä pienille toimijoille.

Wivolin kertoo esimerkin:

– Yrittäjällä on oma laskutusohjelmistonsa ja tilitoimistolla omansa. Jotta tieto kulkisi niiden välillä automaattisesti, raja on avattava, ja sehän tietysti maksaa. Jos ohjelmistoilla olisi sovitut rajapintarakenteet ja tietoturvastandardit, tätä ongelmaa ei olisi.

4. Tule mukaan, yrittäjä!

Yrityksen digitalous -hankkeen tapaamisissa Wivolin kertoo käyneensä hedelmällisiä keskusteluja eri viranomaistahojen ja yrityspäätäjien kanssa.

– Toivottavasti meitä pieniä tulee jatkossa lisää mukaan. Meidän on itse kerrottava tarpeistamme, sillä eivät isojen yritysten tai hallinnon edustajat elä meidän arkeamme, joten on ihan inhimillistä, etteivät ne aina osaa ajatella käytännön tilanteita meidän näkökulmastamme.

Miten Wivolin haluaisi kannustaa yrittäjäkollegoitaan mukaan? Rahallista kompensatiota osallistumisesta ei makseta, ja kallisarvoista aikaakin asialle joutuisi uhraamaan. Se kaikki olisi pois myynnistä, markkinoinnista, tuotannosta ja laskutuksesta – uskaltaako riskin ottaa?

– Uskon, että motivaatiota ja innostusta löytyy, kun yrittäjät oivaltavat, että *Yrityksen digitalous* -hankkeessa tuotamme liiketoiminnollemme suoraa hyötyä. Meillä yrittäjillä on kehittäminen selkäytimessä – emme me halua jäädä vierestä seuraamaan, miten kilpailijat menevät ohi vain siksi, ettemme itse pysy kärryillä.

5. Yrityksen digitalous -hankkeen tavoitteita

Valtionhallinto hyödyntää rakenteisia hankintasanomia

- Valtionhallinto lähettää ja vastaanottaa rakenteisia hankintasanomia vuoden 2023 loppuun mennessä.

- Valtio ottaa käyttöön keskeiset EU-alueen PEPPOL-sanomat. Käyttöönotto laajennetaan kansallisesti julkishallintoon ja yrityksiin.
- Toteutetaan kokeilu hankintasanomien käytöstä vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä.

Kustannustehokkaita ratkaisuja pienyrityksille

- Hankintasanomien rakenteistamisesta syntyvä arvo osoitetaan kokeiluilla ja testaamalla.
- Pienyrityksille varmistetaan pääsy verkostoon pienillä kustannuksilla.
- Havainnollistetaan selkeästi, mitä muutoksia yritysten on itse tehtävä.

Verkkolaskujen määrä 90 prosenttia

- Yritysten välisten verkkolaskujen määrä nostetaan 90 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.
- Lisäksi selvitetään mahdollisuus säätää Eurooppa-normin mukaiset verkkolaskut pakollisiksi.
- Pienyrityksille pakollisuuteen liittyisi siirtymäaika.
- Varmistetaan pienyrityksille palvelut, joilla ne ottavat verkkolaskut käyttöön.
- Edistetään kansallisista formaateista luopumista ja kansainvälisiin laskustandardeihin siirtymistä vuoden 2025 loppuun mennessä.
- PEPPOL-verkoston standardointi- ja reitityisperiaatteilla varmistetaan järjestelmien ja palveluiden yhteen toimivuus.

Valtiolle kelpaa vain eKuitti

- Organisaatioiden välisistä kansallisista kuiteista 20 prosenttia on rakenteisia (eKuitti) vuoden 2023 loppuun mennessä.
- Valtio ottaa yrityksiltä vastaan vain eKuitteja vuodesta 2025 alkaen.
- Varmistetaan palvelut, joilla pienyritykset voivat ottaa käyttöön eKuitit.

Viranomaisraportointi vaivattomaksi

- Yritysten taloustiedot liikkuvat rakenteisessa muodossa niille tahoille, joilla on oikeus käyttää tietoja joko lainsäädännön tai suostumuksen perusteella.
- Määritellään standardit, tietomuodot ja rajapinnat, joita pitkin taloustiedot kulkevat.
- Yritykset voivat helposti ja turvallisesti liikuttaa taloustietoja järjestelmien välillä ja valita vapaasti järjestelmän tai palvelun, jota käyttävät.
- Muodostetaan viranomaisten vähimmäistarpeet täyttävä talousraportoinnin taksonomia.

Patentti- ja rekisterihallituksen lisäksi *Yrityksen digitalous* -hankkeessa ovat mukana Digi- ja väestötietovirasto, Tilastokeskus, Valtiokonttori ja Verohallinto, Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssiala, Kaupan liitto, Suomen Yrittäjät, Taloushallintoliitto, Teknologiateollisuus sekä Kuntaliitto.

Lisätietoja: www.yrityksendigitalous.fi

